

SPELMODULE VOOR SCHOLEN

De laatste jaren verdwijnen wereldwijd steeds meer landbouwers. De spelers moeten per ploeg de oorzaken van deze onrustwekkende verdwijningen achterhalen. Hierbij worden ze geholpen door de hoofdinspecteur die de vooruitgang van het onderzoek samenvat aan de hand van videobeelden. Zullen de drie korte onderzoeksactiviteiten volstaan om het raadsel op te lossen?

Spelmodule voor scholen

Oxfam-campagne 2011-2012 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.'

Op Zoek naar de Verdwenen Landbouwer

Handleiding voor de begeleiders / leerkrachten 1° en 2° SO

- **Thema:** de landbouwmodellen en hun respectievelijke ecologische en sociale impact. Dit spel werd ontwikkeld in het kader van de voedselcampagne 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.' van Oxfam-in-België.
- **Doelgroep:** Van 12 tot 16 jaar. Maximaal 25 deelnemers. Groepen van 12 personen of minder worden niet in kleine groepjes opgesplitst.
- **Duur:** 50 à 60 minuten
- **Begeleiders:** Het spel heeft minstens 2 begeleiders nodig (behalve bij groepen van 12 personen of minder). Het spel is zo opgevat dat jongeren (vanaf 16 jaar én met een beetje voorkennis) het spel kunnen begeleiden. Als er een Wereldwinkel op School actief is, kan de leerkracht het spel eventueel samen met twee leerling-winkeliers begeleiden.
- **Locatie:** Een ruimte die 2 gelijktijdige activiteiten toelaat. Let erop dat het lawaai van de ene groep de andere groep niet stoort. Een grote zaal of 2 naast elkaar liggende lokalen zijn dus nodig.
- **Materiaal:** Voorzie naast het aangeleverde materiaal een dvd-speler/laptop en een monitor/beamer.

Oxfam
Wereldwinkels

GROEI
VOEDSEL. LEVEN. AARDE.

MATERIAAL

De spelmodule bestaat uit een materiaalkist met:

- deze handleiding voor de begeleider
- 1 dvd
- 22 grote puzzelstukken
- 2 keer 5 geplastificeerde fiches met de kenmerken van de 2 landbouwmodellen (puzzel)
- 1 omslag met 3 geplastificeerde, onvolledige teksten en 10 woordenfiches (pictionary)
- 4 zeildoeken (schema)
- 4 keer 11 prentenplaatjes van 18 x 18 cm (schema)
- 1 enveloppe met lege evaluatieformulieren, en 1 enveloppe, bestemd voor de ingevulde evaluatieformulieren

Als begeleider/leerkracht ben je didactische deskundig. We kennen dan ook zeer graag jouw mening over deze spelmodule. Het evaluatieformulier mag je invullen en terug in de doos te stoppen. Hartelijk bedankt om dit te doen!

Het volgende materiaal wordt niet meegeleverd.

Je kan het verkrijgen / bestellen in de lokale wereldwinkel (zie onder: 'campagnemateriaal voor scholen'). Dit materiaal reikt naast de vorming, meteen een handelingsperspectief aan:

- Map met actiefiches voor scholen / wereldwinkeliers op school over de campagne 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.'
- 100 folders 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.' (om handtekeningen in te zamelen – ondertekende exemplaren geef je af in de lokale wereldwinkel)
- Uiteraard kan er ook geopteerd worden om de petitie online in te vullen: <http://www.ikgroeimee.be/nl/sluit-je-aan>
- Campagnedossier 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.' (achtergrondinfo)

We wensen jou en de groep veel spelplezier en leergenoet. Met dank voor de interesse, en met eerlijke groeten!

Het team Scholen & Educatie van Oxfam-in-België

VERLOOP VAN DE VORMING

De vorming verloopt in 5 fasen. De groep wordt in 2 groepen verdeeld. In fase 2 wisselen ze van opdracht. Als de groep 12 personen of minder telt, splits je de groep beter niet op.

1. Eerste vergadering met de inspecteur (dvd)
2. Opdracht 1: puzzel en pictionary
Opdracht 2: pictionary en puzzel
3. Tweede vergadering met de inspecteur (dvd)
4. Opdracht 3: schema
5. Laatste vergadering met de inspecteur (dvd)

DE VORMING

1. EERSTE VERGADERING MET DE INSPECTEUR (5 MIN.)

- De begeleider toont het eerste filmpje waarin de inspecteur de deelnemers de opdracht geeft: ga op zoek naar de oorzaken van de verdwijning van de landbouwers.
- De begeleider verdeelt de groep in 2 ploegen die apart het onderzoek zullen voeren.
- De begeleider herhaalt nog eens de opdracht van de hoofdinspecteur: observeer **de manier van werken van de landbouwers** en **identificeer de verantwoordelijken** voor hun verdwijning.

2. ONDERZOEK: PUZZEL- EN PICTONARY-OPDRACHTEN (20 MIN.)

(zie fiches puzzel- en pictionary-opdracht)

Elke ploeg onderzoekers moet voor deze 2 opdrachten slagen om het onderzoek tot een goed einde te brengen. Een begeleider verzorgt de puzzelopdracht, de andere de neemt pictionary voor zijn/haar rekening. Deze opdrachten duren 8 à 10 minuten.

De ploegen worden gewisseld, zodat iedereen de twee opdrachten krijgt:

- observatie van de werkwijze van de landbouwers (puzzelopdracht)
- het vinden van hints naar de verantwoordelijken van de verdwijning van de landbouwers (pictionary-opdracht)

3. TWEEDE VERGADERING MET DE INSPECTEUR (8 MIN.)

- Na de 2 opdrachten komen de deelnemers weer samen. De begeleider toont de tweede boodschap van de inspecteur.
- In deze sequens vat de inspecteur de bevindingen van het onderzoek samen, waarna een filmpje de verschillen tussen de twee landbouwmodellen toelicht.
- Vervolgens vraagt de inspecteur de ploegen om een overzichtelijk schema op te stellen zodat hij het onderzoeksrapport kan afronden.

4. OPSTELLEN VAN HET RAPPORT : SCHEMAOPDRACHT (10 MIN.) (zie fiche schemaopdracht).

- De begeleider verdeelt het materiaal en licht de opdracht toe.
- Na 5 minuten vraagt de begeleider de ploegen naar het resultaat van het schema. Als de resultaten van de twee groepen verschillen, stelt de begeleider een kleine discussie voor (naargelang de beschikbare tijd) vooraleer het correcte schema te tonen.

5. LAATSTE VERGADERING MET DE INSPECTEUR (7 MIN.)

- De begeleider toont de derde en laatste boodschap van de inspecteur. Die feliciteert de deelnemers en toont hen een 'video van onbekende oorsprong' die de Oxfam-campagne 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.' voorstelt. Hier worden voorbeelden aangereikt van acties die iedereen kan ondernemen om de kleinschalige duurzame landbouw in het Noorden en het Zuiden te ondersteunen.
- De begeleider kan afsluiten met het voorstel de folder van de campagne 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.' te ondertekenen en zo 'mee te groeien'. Hij/zij kan ook verwijzen naar het handelingsmodel Wereldwinkels op School (alle info op www.oxfamwereldwinkels.be/wereldwinkelopschool). De ondertekende petitie kan je in de lokale wereldwinkel afgeven.

TIPS VOOR DE BEGELEIDERS

- 1.** Let op de timing, zeker indien deze strikt vastligt, zoals in een lesuur van 50 minuten. **Het is belangrijk de nodige tijd te nemen om in groep tot conclusies te komen.** Niets beter hiervoor dan duidelijke en welvoorbereide afspraken te maken met de deelnemers/leerlingen.
- 2.** Indien gewenst en afhankelijk van de doelgroep, kan de begeleiding het spel aanpassen, vervolledigen, vereenvoudigen of net complexer maken.
- 3.** Als de groep te klein is, wordt deze niet opgesplitst, en moeten het aantal te verdelen prentenplaatjes en fiches aangepast worden.
- 4.** Om de activiteit aantrekkelijker te maken, kunnen de begeleiders een personage spelen (een onderzoeker, een landbouwer ...), eventueel met een naam en aangepaste kledij.
- 5.** Neem hoe dan ook de tijd om je het spel vooraf eigen te maken en aarzel vooral niet om een woordje toelichting te vragen: scholen@oww.be of 09 218 88 68.

CAMPAGNEMATERIAAL VOOR SCHOLEN

Graag verwijzen we hier ook naar het overige campagnemateriaal, te bestellen in elke Oxfam-Wereldwinkel:

1. Actiefiches campagne 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.'

- voor scholen en voor wereldwinkeliers op school
- tips om actie te voeren op de schoolvloer

Een pakket actiefiches die bedoeld zijn als duwtje in de rug voor actiegerichte scholen of wereldwinkeliers op school. Enkele fichenamen: Stunt-er-op-los, Pictionary, Verbeter het aanbod in de refter en Kwist'et! Fiche 1, Spelmodule voor scholen, refereert naar deze spelmodule. Vier introfiches lichten de campagne 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.' toe.

A4-papier met coating - 4 intro- en 9 actiefiches in een map

€1 - Bestelnummer 08558

2. Folder voedselcampagne 2011-2012 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.'

om de vorming af te sluiten / om aan te bieden op een stand van een Wereldwinkel op School

Deze folder vat kort samen wat de campagne inhoudt. Hij bevat ook de oproep van de lezer/ondertekenaar aan beleidsmakers voor de enorme uitdagingen waarvoor voedselvoorziening in de wereld staat. Breng het ondertekende deel van de folder binnen bij de dichtstbijzijnde wereldwinkel.

10 x 10 cm - per 50 st.

Gratis - Bestelnummer 08550

3. Campagnedossier 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.' foto

Achtergrondinfo over de campagne.

Het huidige beleid slaagt er niet in om een antwoord te bieden op de uitdagingen waarmee de landbouwproductie en voedselvoorziening in de wereld geconfronteerd wordt. Dit dossier gaat dieper in op de achtergrond van de campagne. Het is bestemd voor een breed publiek met interesse in het campagnethema

A4 - 43 pagina's

€0,50 - Bestelnummer 08543

4. Dvd: Klimaatchaos in het Zuiden

voor een tweede, verdiepende filmvoorstelling van 50 minuten foto

Is de klas onder de indruk van de vorming? Heeft de groep belangstelling

in meer? Deze documentaire toont de schade van de klimaatwijziging, voornamelijk in het Zuiden. Tientallen slachtoffers en experts getuigen over de snel toenemende armoede. Perfect geschikt als tweede, verdiepende vorming.

53 minuten - Nederlands ondertiteld

€8 - Bestelnummer 08537

5. Flipboekje voedselcampagne 2011-2012 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.'

leuke teaser / om aan te bieden via een Wereldwinkel op School foto

Het flipboekje is een erg leuke teaser voor de campagne. Het filmpje op deze link licht de werkwijze toe: <http://vimeo.com/30302311>

€0.50 - Bestelnummer 08561

6. Button voedselcampagne 2011-2012 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.'

ideaal voor Wereldwinkeliers op School foto

Deze buttons zijn ideaal om de actie en/of het winkeltje in de schijnwerpers te zetten.

Per 25 st.

Gratis - Bestelnummer 08562

7. Affiches voedselcampagne 2011-2012 'GROEI. Voedsel. Leven. Aarde.'

voor in de gang / refter / op de stand Wereldwinkel op School foto

Een affiche die de aandacht vestigt op de voedselcampagne en de mensen aanzet om mee te doen (met verwijzing naar de campagnewebsite). Om mee te nemen naar huis, school of werkvloer, en op te hangen voor het raam of een andere zichtbare plek. 70 x 100 cm - te bestellen per stuk

Gratis - Bestelnummer 08553

A3 - te bestellen per stuk

Gratis - Bestelnummer 08554

8. Actiemodule voor festivals en scholen

Ideaal voor op de opendeurdag

Deze module bestaat uit zes panelen met afbeeldingen van jonge producenten, voornamelijk uit het Zuiden. Elke producent heeft een specifiek probleem met betrekking tot de voedselcrisis. Passanten worden uitgenodigd om er een balletje tegenaan te gooien, om zo ook de respectievelijke oplossing te laten verschijnen. Module met handleiding. Let op: het is aangewezen dat de begeleiders (leerkrachten of vrijwilligers van de lokale wereldwinkel) van de module het campagnedossier grondig lezen. Het is niet noodzakelijk om steeds weer

elk paneel toe te lichten. De animatie duurt 5 tot 15 minuten, afhankelijk van de interesse van de deelnemer(s). De module leent zich voor een fairtradescholenactie of een opendeurdag.

Reserveren doe je bij Jeugd & Vrede via info@jeugdenvrede.be. Dezelfde mail adresseer je ook aan scholen@oww.be. Dan krijg je meteen (belangrijk!) de handleiding digitaal toegestuurd.

Kostprijs: €50 + €0,40/km vervoersonkosten vanuit Mechelen. Let op: Jeugd & Vrede factureert aan het Nationaal Secretariaat van Oxfam-Wereldwinkels, die op haar beurt aan jou factureert. Maximale uitleentermijn: 5 dagen.

Benodigheden: Reken op een oppervlakte van ongeveer 20 m², en een permanentie van minstens 2 personen die het dossier beheersen. Hiervoor kan je eventueel een beroep doen op de lokale winkelwerking. Het volgende materiaal wordt niet geleverd. Gelieve dit te bestellen bij de lokale winkel indien nodig :

- Balpenen
- Folders voedselcampagne 2011-2012
(ondertekende folders kan je binnenbrengen in de wereldwinkel):
Bestelnummer 08550 – per 50 st. - gratis
- Buttons voedselcampagne 2011-2012:
Bestelnummer 08562 - per 25 st. - gratis
- Campagnedossier 'GRÖEI. Voedsel. Leven. Aarde.
Bestelnummer 08543, €0,50

FICHE PICTIONARYOPDRACHT

■ Doelgroep

van 12 tot 16 jaar

■ Duur

10 minuten

■ Locatie

Een lokaal waar het lawaai bij het spelen van de pictionary de puzzelactiviteit niet stoort

■ Doelstelling

De leerlingen kunnen enkele moeilijkheden opsommen waarmee de landbouwers vandaag af te rekenen krijgen:

- oneerlijke concurrentie (dumping)
- lage prijzen die opgelegd worden door de verdelers
- klimaatveranderingen

■ Materiaal

- 1 flipover + stiften of 1 bord + krijt
- 10 geplastificeerde woordenfiches – dit zijn de te raden woorden
- 3 geplastificeerde teksten/getuigenissen met ontbrekende woorden
- een chronometer (uurwerk, zandloper ...) die toelaat 5 min. af te tellen
- 4 keer (A, B, C en D) de volgende 3 plaatjes. Deze plaatjes horen bij het eindschema:
“Grote industriële boerderijen produceren voedingswaren in grote hoeveelheden en verkopen ze aan een heel goedkope prijs.”
“Veel boeren trekken naar de stad met de hoop op een beter leven. Jammer genoeg zijn er weinig die een degelijke job vinden.”
“Veel van die consumenten houden zich niet bezig met de manier waarop de voedingswaren die ze kopen, gemaakt zijn (...).”

■ VERLOOP VAN HET SPEL

1. De begeleider stelt zich voor. Hij voert zelf ook een onderzoek naar de verdwijning van landbouwers en heeft al heel wat relevante info en getuigenissen van landbouwers verzameld. Deze geven deels aan waarom landbouwers verdwijnen. De verantwoordelijken van de mysterieuze verdwijningen worden stilaan ontmaskerd.

2. De begeleider licht de afspraken toe. Hij/zij wil dat deelnemers/onderzoekers helpen om de info correct te interpreteren. Elke onderzoeker krijgt 1 (of 2) woordenfiche(s) toegestopt. Om de beurt moeten ze het aangereikte sleutelwoord/hint door middel van de pictionary kenbaar maken.

3. Een deelnemer bijt de spits af. Hij/zij tekent het aangereikte woord, zonder te tekst te gebruiken of geluiden te maken. De anderen mogen hardop raden. Dan wordt een volgend woord door een andere deelnemer getekend. Zo gaat het verder tot de 10 woorden geraden zijn, of er 5 minuten verstreken zijn.

4. Als de 10 woorden geraden zijn, geeft de begeleider de **3 onvolledige getuigenissen en de fiches** met de geraden woorden aan de groep. De woorden moeten op de juiste plaats ingevuld worden. Dit onderzoek kan gebeuren in 3 deelgroepen – elk met een andere te vervolledigen getuigenis – afhankelijk van de resterende tijd.

5. Als de teksten aangevuld zijn, vraagt de begeleider aan de deelnemers om **toelichting** te geven over de 3

oorzaken van de verdwijning van landbouwers in kwestie. Wanneer de getuigenissen aangevuld zijn in deelgroepen preciseert iedere subgroep een oorzaak en leest de aangevulde getuigenis voor aan de andere subgroepen. Voor de oplossing: Zie onder.

6. Elke ploeg **verdient** 2 keer 3 dezelfde **plaatjes** om het schema te maken in de slotactiviteit (zie fiche Schemaopdracht). Bij de eerste groep zijn dat 3 plaatjes van de A-reeks en 3 plaatjes van de B-reeks, bij de tweede groep worden dat 3 plaatjes van de C-, respectievelijk de D-reeks.

■ DE GETUIGENISSEN

De groep moet de onderstreepte woorden raden en ze op de juiste plaats zetten in de getuigenissen van de landbouwers.

GETUIGENIS 1: ONEERLIJKE CONCURRENTIE

Landbouwer uit Guinee (Afrika), een brief aan de president

Mijnheer de President,

Ik neem de vrijheid om U te schrijven want de situatie in Guinee wordt ondraaglijk voor de rijsttelers. In de stad op 20 km van hier kopen de mensen rijst uit China of uit de USA. Die producten, die van ver komen, zijn goedkoper dan de rijst die hier geteeld wordt. In andere landen verdedigt de overheid zijn landbouwers, door bv. de prijs van producten die uit andere landen komen te verhogen. Waarom verhoogt U de prijs niet van die vreemde rijst die hier verkocht wordt? U laat die producten zomaar binnenkomen zonder taks te heffen. En wij, Guineese boeren, kunnen niet meer leven van ons werk. We hebben we ons met andere producenten verenigd om in te gaan tegen die invoer die het ons onmogelijk maakt behoorlijk te leven. Steun ons in onze strijd voor een rechtvaardige wereld!

Uit solidariteit, Moussa

GETUIGENIS 2: LAGE AANKOOPPRIJS

Een Belgische landbouwer, gesprek met vrienden op haar Facebookpagina

Kristel heeft een foto gepost over de melkstaking. Kristel is bang dat ze haar **boerderij** zal moeten verkopen. De prijs van de **melk** is ingestort ten opzichte van vorig jaar: 0,25€ per liter, terwijl de productie ons 0,32€ cent kost! We werken non-stop op de boerderij, maar het is

niet mogelijk te leven met wat we verdienen! Morgen gaan we over tot schokacties om druk uit te oefenen op **Europa** en om hen ertoe te dwingen regels op te stellen voor de melkprijs. Morgen delen we gratis melk uit. Kom ons steunen, aan de kerkplaats!

Julia: Ik zal er zijn.

Eric: Als men je melk rechtstreeks aankocht aan een deftige prijs, zou je een prijs kunnen krijgen die je toelaat de boerderij te behouden.

Kristof: Kom, we gaan betogen voor een politiek die de landbouwers steunt! Ik zal er morgen bij zijn, Chris! Kristel is het beu zich te laten doen.

Julia: Wat scheelt er?

Kristel: Deprijzen die de melkerijen en de **grootwarenhuizen** ons opleggen zijn schandalig! Alleen de grote bedrijven kunnen overleven, de kleine landbouwer gaat ten onder.

GETUIGENIS 3: KLIMAATVERANDERINGEN

Boerin uit Bangladesh, een brief aan haar oom

Beste Oom Barek,

Het leven in het dorp is veranderd. Vroeger wisten we wanneer we de rijst en de groenten moesten planten. Sedert tien jaar staat de wereld op zijn kop. De droogte houdt lang aan en dan zijn er de onweren die zo hevig zijn dat ze overstromingen veroorzaken. Onmogelijk iets te kweken in die omstandigheden! De oogsten gaan kapot. Wat vooral zo onrechtvaardig is, is dat het de vervuiling van andere landen is die deze klimaatveranderingen veroorzaakt. Wij ondergaan de gevolgen, maar zij zijn de verantwoordelijken. Weten ze dat wel?

De laatste overstroming heeft de helft van het dorp vernield. We zijn niet meer in staat een echte opvoeding te geven aan onze kinderen. Het wordt zelfs moeilijk nog genoeg voedsel te vinden. Zouden we niet bij u mogen komen wonen in de stad?

Munira.

FICHE PUZZELOPDRACHT

■ DOELGROEP

van 12 tot 16 jaar

■ DUUR

10 minuten

■ LOCATIE

Een lokaal dat ruim genoeg is om de deelnemers toe te laten een puzzel van 1,5 m² te maken zonder de dictionaryopdracht te storen.

■ DOELSTELLING

De leerlingen weten dat er meerdere manieren zijn om aan landbouw te doen, en kunnen enkele kenmerken van de twee belangrijkste landbouwmodellen opsommen (zie onder).

■ MATERIAAL

- de puzzel (22 stukken)
 - 2 keer 5 geplastificeerde fiches met kenmerken van beide landbouwmodellen
 - een chronometer (uurwerk met zandloper) die toelaat 5 min. af te tellen
 - 4 keer (A, B, C en D) de volgende 3 plaatjes
- Deze plaatjes horen bij het eindschema:
"Vele boeren geven hun beroep op omdat ze er niet meer van kunnen leven."
"Er zijn steeds meer mensen die voedingswaren aan lage prijzen zoeken."
"De industriële vervuilende landbouw ontwikkelt zich."

■ VERLOOP VAN HET SPEL

- **De begeleider legt de spelers de puzzelstukken voor.** Hij legt uit dat het gaat om foto's die tijdens het onderzoek bij de landbouwers genomen werden en dat de onderzoekers de puzzel moeten maken zodat ze zich een idee kunnen vormen over de situatie van de landbouwers.
- **De begeleider verdeelt de puzzelstukken** naargelang het aantal deelnemers.
- **De onderzoekers** krijgen 3 minuten om de puzzel te maken.
- Eenmaal de puzzel gemaakt is, vraagt de begeleider aan de deelnemers waarom de foto's in twee delen opgesplitst zijn. De onderzoekers moeten concluderen dat er verschillende manieren bestaan om voedsel te produceren: Aan de ene kant van het spectrum vinden we

een grootschalig, industrieel en niet duurzaam model. Aan de andere kant van het spectrum vinden we een kleinschalige en duurzame variant.

- **Daarna geeft de begeleider de 2 keer 5 geplastificeerde fiches met de kenmerken van beide landbouwmodellen aan de groep.** Hij vraagt de deelnemers ze te plaatsten bij de industriële landbouw of bij de duurzame landbouw. Naargelang de beschikbare tijd en de leeftijd van de deelnemers kan hij meer of minder plaatjes uitdelen.
- De begeleider legt kort uit dat de duurzame en de industriële landbouw niet dezelfde gevolgen hebben, noch voor het milieu en het klimaat, noch voor de landbouwers, noch voor de consument zelf. (info: zie onderaan deze fiche).
- Elke ploeg **verdient** 2 keer 3 dezelfde **plaatjes** om het schema te maken in de slotactiviteit (zie fiche

Schemaopdracht). Bij de eerste groep zijn dat 3 plaatjes van de A-reeks en 3 plaatjes van de B-reeks, bij de tweede groep worden dat 3 plaatjes van de C-, respectievelijk de D-reeks.

■ KENMERKEN VAN BEIDE LANDBOUWMODELLEN

> INDUSTRIELE LANDBOUW ...

- stoot wereldwijd 20 tot 30% van alle CO₂ uit
- maakt gebruik van veel machines en weinig werknemers
- produceert eenzelfde voedselgewas op enorme landerijen
- streeft naar een zo groot mogelijke winst op een zo kort mogelijke tijd
- produceert gewassen die verkocht worden aan spotgoedkope prijzen

> DUURZAME LANDBOUW ...

- respecteert mens en milieu
- produceert meerdere gewassen op (veelal) kleine percelen
- gebruikt weinig machines en veel werknemers
- streeft naar een degelijk inkomen voor de landbouwer en zijn familie
- produceert voeding die verkocht wordt aan een normale, eerlijke prijs

■ TOELICHTING VAN DE VERSCHILLEN TUSSEN DE TWEE MODELLEN

DE INDUSTRIELE LANDBOUW is verantwoordelijk voor een groot deel van de **CO₂-uitstoot** in de wereld, **ondermeer door ontbossing en een intensieve veeteelt** (koeienscheten!). Het gaat hier om grote landbouwbedrijven die onmetelijke oppervlaktes bewerken. Bedoeling is zoveel mogelijk te produceren, niet om voedsel te kweken voor hen die de grond bewerken, maar om de productie te verkopen, veelal op de internationale markt. In deze bedrijven wordt vaak fors geïnvesteerd door **aandeelhouders die snel winst vereisen**. 'Winst' komt dus in de plaats van 'leven van je eigen werk op het land'. De grote automatisering en een kleine inzet van mankracht werkt **vervuiling en een dalende werkgelegenheid** in de hand. Onmetelijke landbouwgronden waarop men één gewas teelt (monoculturen) zorgen voor **uitputting van de bodem** en zijn **slecht voor een evenwichtige biodiversiteit** (een 'natuurlijk' evenwicht aan planten

en dieren die de lokale levenscyclus in stand houden). Omwille van de **grote oogsten, de lage loonkost, forse subsidies en het concurrentiële spel** van de grote bedrijven worden de producten vaak aan **erg lage prijzen** verkocht. De kleinschalige landbouwer wordt zo uit de markt geconcurrereerd. Omdat winstmaximalisatie op korte termijn vereist is, worden **pesticiden, genetisch gemanipuleerde gewassen (ggo's), antibiotica, extreem krachtvoer en zelfs groeihormonen** gebruikt.

Met de stijgende wereldwijde vraag naar energie en vlees worden vandaag bovendien immense landbouwgronden gebruikt voor de productie van biobrandstoffen en veevoeder. Landbouwgronden die gebruikt zouden kunnen worden voor de teelt, bestemd voor menselijke consumptie. Steeds meer inheemse volkeren en kleinschalige landbouwers in het Zuiden worden door hun lokale overheden, daartoe aangezet door grote landbouw- en voedingsbedrijven, gedwongen hun gronden te ontvluchten. Smakelijk eten ...

DE DUURZAME LANDBOUW, vaak kleinschalig en familiaal, levert de grote meerderheid van de landbouwers op onze planeet. Het zijn deze kleine lapjes grond, vaak niet groter dan 2 hectare, die het **voedsel** leveren **voor de landbouwer(sfamilie) die het bewerkt**. Wat ze te veel hebben wordt verkocht. Daarom is diversiteit belangrijk. Als een gewas niet bestand is tegen een ziekte of een plotse droogte, zorgen de andere gewassen die beter bestand bleken ervoor dat de familie nog voldoende te eten en te verkopen heeft. De nood aan pesticiden of ggo's is dus beduidend kleiner dan bij de industriële landbouw, waar monoculturen (1 gewas per perceel) bovendien de grond uitputten, met droogtes, landverzakkingen en modderlawines tot gevolg. Ook de uitstoot van CO₂, opwarmer van de aarde, is beduidend lager in vergelijking met het grootschalige model. Kleinschalige landbouw vraagt bovendien meer handenarbeid, en zorgt dus voor meer werkgelegenheid. Het levert het voedsel voor minstens 70% van de wereldbevolking!

Indien deze vorm van voedselproductie ondersteund wordt, kan ze een oplossing bieden voor de honger in de wereld én voor de opwarming van het klimaat.

FICHE

SCHEMAOPDRACHT

■ Doelgroep

van 12 tot 16 jaar

■ Duur

10 minuten

■ Locatie

Een lokaal dat toelaat de groep in 4 subgroepen te verdelen

■ Doelstelling

- De leerlingen kunnen het verband tussen de oorzaken en de gevolgen van de wereldwijde landbouwproblematiek duiden
- De leerlingen zien in dat consumenten deel uitmaken van de oorzaak van deze problematiek, en dus verantwoordelijkheid dragen voor de gevolgen

■ Materiaal

- 4 keer 11 plaatjes (waarvan er mogelijks al 4 keer 6 verdeeld zijn)
- 4 zeilen met het overzichtsschema

■ VERLOOP VAN HET SPEL

De begeleider bakent 4 ruimtes af in het lokaal. In elke ruimte wordt een zeil op een tafel of op de grond gelegd.

- De begeleider vraagt dat elk van de 2 ploegen zich tijdelijk opdeelt in 2 subgroepen. Er zijn dus 4 groepjes, elk met 6 plaatjes en een zeil.
- De begeleider legt uit dat elke ploeg, om het onderzoeksrapport af te ronden, de 6 eerder verdiende plaatjes op de overeenkomstige plek moeten leggen. Om een volledig overzicht te krijgen op het geheel van oorzaken en gevolgen met betrekking tot het onderzoek, moeten de groepen de 5 resterende plaatjes op de juiste plek leggen. Dit zijn dus 5 A-, 5 B-, 5 C- en 5 D-plaatjes.
- De begeleider geeft de resterende plaatjes aan de respectievelijke subgroepen. Deze kunnen beginnen met

de opdracht.

- Wanneer het schema volledig is, of na enkele minuten, vergelijkt de begeleider het resultaat. Indien er verschillen zijn, bespreekt de begeleider kort de resultaten (naargelang de beschikbare tijd) om af te sluiten met het schema van oorzaak-gevolg:

